

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCËVE DHE EKONOMISË

Provedba reforme računovodstva u javnom sektoru u Albaniji (prednosti i izazovi)

Gđa. Erisa Rodhani
Ministarstvo financija i privrede

Računovodstvo u albanskom javnom sektoru

- Računovodstvo u javnom sektoru u našoj zemlji trenutačno je temeljeno na izmijenjenoj i dopunjenoj Uputi br. 8 od 9. ožujka/marta 2018. „O postupcima izrade, prezentiranja i podnošenja godišnjih financijskih izvještaja u jedinicama opće države”.
- Uprava za harmonizaciju financijskog upravljanja, kontrole i računovodstva odgovorna je za pripremu računovodstvene metodologije i pravila za javni sektor.
- Višestapni projekt primjene međunarodnih računovodstvenih standarda u albanskom javnom sektoru započeo je u 2018.

Analiza nedostataka (GAP) u računovodstvu u javnom sektoru

- Broj kontroliranih jedinica javnog sektora nije bio precizno utvrđen.
- Zakonski je okvir računovodstva i financijskog izvještavanja u javnom sektoru bio kompleksan, neobjedinjen i nejasan.
- Nije bilo strukovne naobrazbe i izobrazbe u oblasti financija i računovodstva u javnom sektoru.
- Nije postojao etički kodeks za računovođe u javnom sektoru.
- Proračunski sustav nije bio jasan.
- Djelomično funkcioniranje AGFIS sustava (Albanski sustav državnih financijskih informacija), premda se koristio u većem dijelu javnog sektora.
- Nije postojao konsolidirani registar jedinica opće države u Albaniji (nedostatak određene metodologije mjerenja i popisivanja imovine).

Ciljevi reforme računovodstva u javnom sektoru

Vlada Albanije preuzela je obavezu postupnog uvođenja modernog računovodstvenog sustava u javnom sektoru temeljenog na međunarodnim standardima.

Osnovna je namjena preuzete obaveze postići dva glavna cilja:

- razviti računovodstvo i financijsko izvještavanje u javnom sektoru u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (IPSAS)
- razviti stručne kapacitete i vještine u oblasti računovodstva za Ministarstvo financija i privrede (MFINP) i za računovođe u javnom sektoru.

Prednosti uvođenja IPSAS-a u Albaniji

- Veća transparentnost i odgovornost u pogledu finansijskih odluka koje donose jurisdikcije za donatore, građane i investitore.
- Potpune informacije koje pomažu u donošenju boljih odluka.
- Potpuni popis imovine i zaliha, uz pomoć kojeg subjekti mogu ocijeniti je li korištenje dotične imovine i zaliha u pružanju javnih usluga učinkovito, efikasno i ekonomično.
- Međunarodno priznat okvir izvještavanja u državnom sektoru važan je faktor u ocjeni finansijske stabilnosti zemlje i njezine privlačnosti za ulaganja jer ide u prilog pravednijem i točnijem ocjenjivanju kreditnog rejtinga te potiče izravna strana ulaganja.
- Veća transparentnost i odgovornost potrebna za objavljivanje državne imovine, a posebice obaveza, unaprjeđuje upravljanje javnim financijama.

Albanski pristup primjeni IPSAS-a

U Albaniji je računovodstvo u javnom sektoru trenutačno na novčanoj osnovi s elementima obračunskog računovodstva za imovinu i obaveze.

Djelomična primjena IPSAS-a: *Izmijenjeni su općeprihvaćeni računovodstveni principi (GAAP) za javni sektor u Albaniji i/ili objavljeni novi općeprihvaćeni računovodstveni principi za javni sektor u skladu s odabranim dijelovima odabranih IPSAS-a.*

Mnogo je razloga za odabir takvog pristupa, uključujući:

1. Postojanje popisa podudarnosti i nepodudarnosti između GAAP-a za albanski javni sektor i IPSAS-a za svaki standard. Osim toga, **nisu svi IPSAS standardi bitni** za albanski kontekst i ne mogu se svi dijelovi pojedinačnog standarda primijeniti u albanskom kontekstu.

2. Postojeći pristup računovođama pruža konkretne, specifične i jasne računovodstvene principe koji omogućuju nedvojbeno razumijevanje zahtjeva i izbjegavanje nedosljedne primjene računovodstvenih standarda. **Neki izvorni IPSAS-i nisu u skladu s lokalnim pristupom zemalja** i kulturološkim očekivanjima u pogledu računovodstvenih predmeta.

Etapni pristup

PRIMJENA IPSAS-a U ALBANIJI – SUKCESIVNI KORACI
ODREĐIVANJE PRIORITETA U PRISTUPU PRIMJENI IPSAS-a

Aktivnosti jačanja kapaciteta

- ✓ Program edukacije edukatora (engl. train the trainer) o računovodstvu i financijskom izvještavanju u javnom sektoru na temelju IPSAS-a (**28 sudionika**).
- ✓ Pilot projekt prve edukacije financijskih i računovodstvenih zaposlenika iz ustanova središnje države o računovodstvu i financijskom izvještavanju u javnom sektoru na temelju IPSAS-a (**100 računovođa iz oko 20 raznih ustanova**).

Aktivnosti jačanja kapaciteta

- ✓ Razvoj programa KPR-a
- ✓ Razvoj edukacijskog okvira za razvoj stručnjaka u oblasti računovodstva u javnom sektoru

Izazovi

Politički/upravljački izazovi

- ✓ Reforma računovodstva/upravljanja imovinom ne smatra se politički zanimljivom za razliku od proračuna, poreza, duga, nabave itd.
- ✓ Aktivna uključenost najvišeg rukovodstva
- ✓ Promjene u političkom okruženju i najvišem rukovodstvu.

Strukturni/organizacijski izazovi

- ✓ Veliki je izazov motivirati zainteresirane strane i upravljati njima
- ✓ Otpor zainteresiranih strana jer se suočavaju sa značajnim promjenama po njih.

Izazovi u pogledu kapaciteta

- ✓ Jačanje stručnosti
- ✓ Manjak potrebnih tehničkih informacija i stručnih kapaciteta
- ✓ Povećanje kapaciteta SHJ-a u cilju razvoja računovodstvenih metodologija, prijevoda IPSAS-a i razvoja KPR-a.

Prevladavanje uočenih izazova i prepreka

Politički/upravljački/organizacijski

- ✓ Razvoj strategije upravljanja promjenama
- ✓ Kontinuirana komunikacija i angažiranost, što je ključno u ovom procesu
- ✓ Razvoj svijesti čelnika MINFP-a
- ✓ Osnivanje upravljačkog odbora i tima zaduženog za upravljanje projektom
- ✓ Angažiranost i komunikacija sa zainteresiranim stranama
- ✓ Važni predstavnici zainteresiranih strana i korisnika u upravljačkom odboru, a sudjeluju i u projektnim aktivnostima.

Kapaciteti/ljudski resursi

- ✓ Prve su se aktivnosti odnosile na jačanje kapaciteta unutar tima zaduženog za provedbu projekta, sa Svjetskom bankom, Udrugom ovlaštenih računovođa (ACCA) (IPAS-i, IFRS-i, PFM), Ovlaštenim institutom za javne financije i računovodstvo (CIPFA) (prije ovog projekta)
- ✓ Osnivanje tima koji je imao najviše kapaciteta.

Prevladavanje uočenih izazova i prepreka

Vanjski partneri

- ✓ Podrška vanjskih partnera/donatora korištena kao pokretač za poticanje reforme na političkoj/upravljačkoj razini i podizanje svijesti.
- ✓ Neprestana informiranost, povezanost sa Svjetskom bankom u cilju dobivanja podrške. Ključni viši rukovoditelj mora biti uporan, otporan i uključen u blisku suradnju s njima.
- ✓ Uključenost u upravljačkom odboru i projektnim aktivnostima.
- ✓ Aktivna komunikacija, službena i neslužbena.
- ✓ Komunikacijska je strategija bila koristan dokument.

Uklopljenost u druge inicijative

Sastavljanje registra dugotrajne materijalne imovine (osnovnih sredstava)

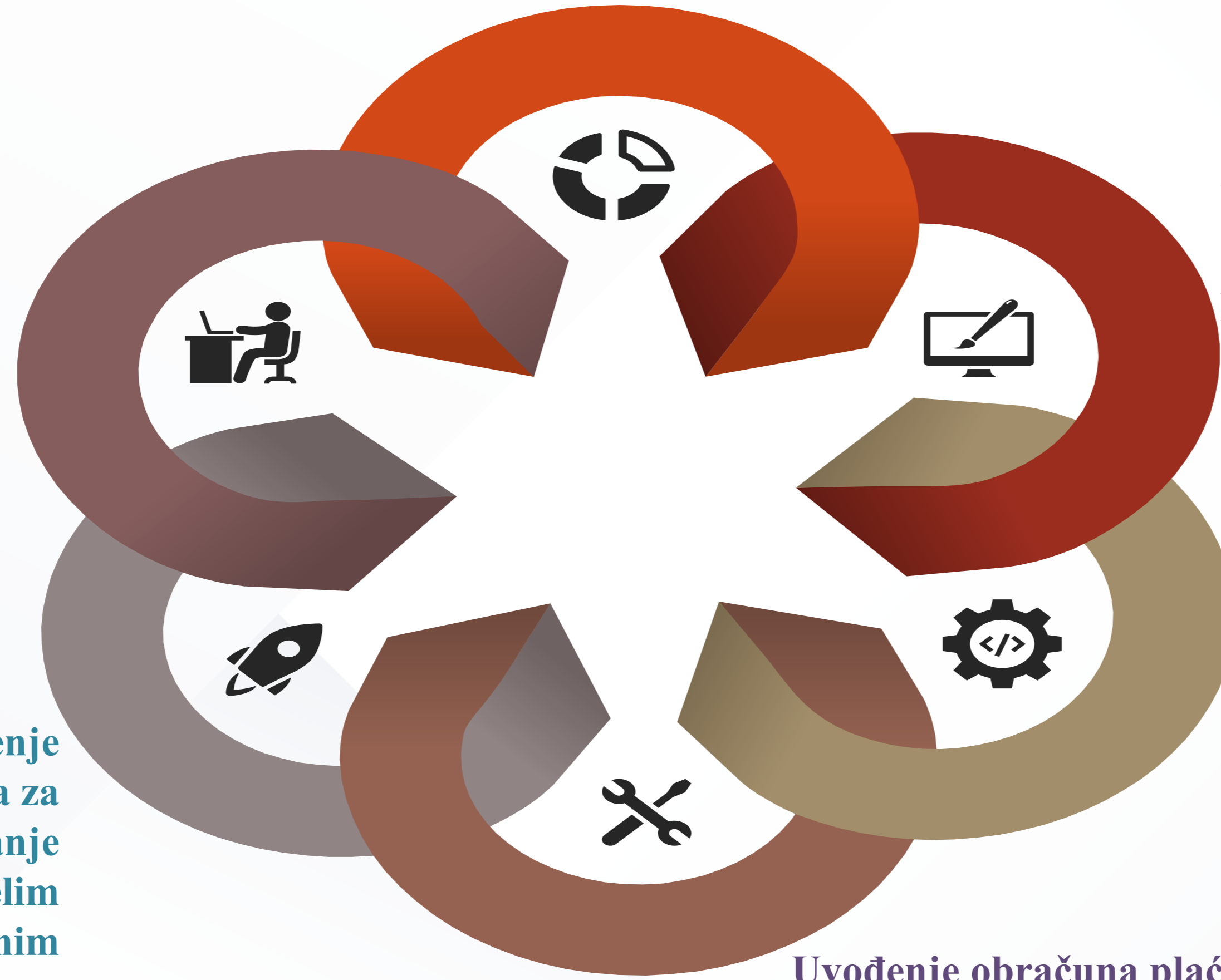
Potpuna primjena AFMIS-a – svi ga koriste

Uvođenje web-sučelja - proračun

Uvođenje AFMIS-a

Uvođenje sustava za upravljanje dospjelim neplaćenim obavezama

Uvođenje obračuna plaća

Očekivani rezultati/ishodi

- Prezentiranje financijskih izvještaja u skladu s odabranim IPSAS standardima.
- Unaprijeđena kvaliteta računovodstva, statističkog i financijskog izvještavanja.
- Unaprijeđen tehnički kapacitet jedinice za financijsko izvještavanje u MFINP-u (zadužene za primjenu računovodstvenih pravila u javnom sektoru) i središnje harmonizacijske jedinice (zadužene za računovodstvenu metodologiju u javnom sektoru) za unaprjeđenje kvalitete financijskog izvještavanja u javnom sektoru u skladu s međunarodnim standardima.
- Razvoj održive kvalifikacije za računovodstvo u javnom sektoru u skladu s međunarodnom dobrom praksom i poboljšano razumijevanje i primjena mjerodavnih računovodstvenih standarda od strane stručnjaka i revizora u javnom sektoru.
- Veća svijest zainteresiranih strana (državnih dužnosnika, političara, medija i organizacija civilnog društva) o prednostima unaprijeđenog računovodstva i financijskog izvještavanja u javnom sektoru.

Sudionici projekta

Glavni su sudionici projekta Ministarstvo financija i privrede, prioritetni korisnici javnih fondova, Zavod za statistiku (INSTAT) i Državni ured za reviziju.

HVALA VAM!

